

Атырау облысы бойынша қоршаған орта жай-күйі жөніндегі ақпараттық бюллетені

шілде 2023 жыл



Қазақстан Республикасы Экология,
геология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» РМҚ Атырау облысы
бойынша филиалы

	МАЗМҰНЫ	Бет.
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауаның ластануының негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауаның ластану жай-күйі	4
3	Жер үсті суларының сапасының жай-күйі	12
4	Топырақтың ауыр металдармен ластану жағдайы	14
5	Атмосфералық жауын-шашын сапасының жай-күйі	15
6	Радиациялық жағдай	16
	Қосымша 1	17
	Қосымша 2	27
	Қосымша 3	28
	Қосымша 4	29
	Қосымша 5	31

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень Ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылаужелісінде қоршаған ортаның жай-күйіне мониторинг жүргізу бойынша "Қазгидромет" РМҚ мамандандырылған бөлімшелері орындайтын жұмыстардың нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты Атырау облысы аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінде болып жатқан өзгерістер үрдісін ескере отырып, ҚР Қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау үшін қажет.

Атырау қаласының атмосфералық ауа сапасын бағалау

1. Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері

Атырау облысы экология департаментінің хабарлауынша, Атырау қаласындағы ластанудың негізгі көздері мұнай өңдеу, тасымалдау объектілері болып табылады: "Атырау мұнай өңдеу зауыты", "Теңізшевройл", "Атыраумұнаймаш", "Ембімұнайгаз", "Интергаз-Орталық Азия". Бұдан басқа, қалада қаланың жел соғатын екі жағында орналасқан өндірістік төгінділерді жинақтауыш екі тоған бар (солтүстік-батыс жағы-"квадратный" жинақтауыш тоғаны және шығыс жағы - "Тухлая балка"). Жинақтағышқа барлық қалалық төгінділер іс жүзінде тазартусыз жүзеге асырылады, нәтижесінде күкіртсутектің негізгі көзі – жинақтағыш қалыптасады, онда органикалық заттардың, оның ішінде мұнай өнімдерінің ыдырау процестері жүреді.

Атырау облысында бірінші санаттағы 142 кәсіпорын бар. 2020 жылы кәсіпорындардан нақты жиынтық шығарындылар 150,07 мың тоннаны құрады.

Атырау қаласы, Құлсары қаласы және Мақат ауданы табиғи газбен толық қамтамасыз етілген.

"ҚазТрансГазАймақ" АҚ АӨФ деректеріне сәйкес Атырау қаласы бойынша автономды қазандықтар – 80 030 бірлік, Мақат ауданы бойынша – 1783 бірлік.

2. Атырау қаласындағы атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Атырау қаласы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 6 бақылау бекетінде, оның ішінде 2 бекетте сынаманы қолмен күшімен алу және 4 автоматты станцияда жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы қала бойынша Атмосфералық ауа мониторингі 16 көрсеткіш бойынша жүргізіледі: 1) қалқыма бөлшектер (шаң); 2) РМ-2,5 қалқыма бөлшектер; 3) РМ-10 қалқыма бөлшектер; 4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) аммиак; 9) күкірт сутегі; 10) озон; 11) фенол; 12) формальдегид; 13) бензол; 14) толуол; 15) этилбензол; 16) ортоксилол.

1-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

1 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

№	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	Тәулігіне 3 мезгіл	қол күшімен алынған сынама (дискреттік әдіс)	Самал ықшам ауданы А.Кекілбаев көшесі 15	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, күкірттісутегі, фенол, аммиак, формальдегид, бензол, толуол, этилбензол, ортоксилол (C ₂ H ₆)
5			Құрсай ықшам ауданы Қарабау көшесі 12	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, күкірттісутегі, фенол, аммиак, формальдегид
6	әр 20 минут сайын		Жұлдыз ықшам ауданы 6-шы көше 29	қалқыма бөлшектер РМ-2,5 қалқыма бөлшектер РМ-10, озон

8	үзіліссіз режимде	үзіліссіз режимде	Сырдария 3 ауданы	қалқыма бөлшектер РМ-10 және РМ-2,5, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, аммиак
9			Береке шағын ауданы, Береке өндірістік ауданы	қалқыма бөлшектер РМ-10 және РМ-2,5, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, озон
10			Атырау қ., Нұрсая ш/а (АРЕС колледжі)	күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкіртті сутегі, көміртегі оксиді

2023 жылғы шілде айының Атырау қаласының атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Атырау қаласының атмосфералық ауаның ластану деңгейі «**жоғары**», стандарттық индекс бойынша СИ=1,4 (төмен деңгей); ЕЖҚ=21% (жоғары деңгей) болып бағаланды, №1 бекет аумағында қалқыма бөлшектер (шаң) бойынша.

Максималды-бірлік шоғырлары қалқыма бөлшектер (шаң) – 1,4 ШЖШм.б., қалқыма бөлшектер РМ-2,5 – 1,1 ШЖШм.б., көміртегі оксиді-1,0 ШЖШм.б., озон-1,38ШЖШм.б., күкіртті сутегі-1,4ШЖШм.б. Басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Орташа-бірлік озон (жер үсті қабаты)-1,38ШЖШо.т., басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Экстремалды жоғары және жоғары ластану (ЖЛ және ЭЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖК астам) және ЭЖЛ (50 ШЖК астам) тіркелген жоқ.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 2-кестеде көрсетілген.

2 кесте

Атмосфералық ауаның ластану сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр (Қо.т.)		Максималды-бірлік шоғыры (Қм.б.)		ЕЖҚ %	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШ м.б. асу еселігі		> ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Атырау қаласы								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,14	0,94	0,70	1,4	21	30		
РМ-2,5 қалқыма бөлшектері	0,02	0,56	0,17	1,1	0	3		
РМ-10 қалқыма бөлшектері	0,02	0,34	0,20	0,66	0			
Күкірт диоксиді	0,02	0,30	0,07	0,14	0			
Көміртегі оксиді	0,59	0,20	5,00	1,0	8	7		
Азот диоксиді	0,03	0,73	0,18	0,9	0			
Азот оксиді	0,004	0,07	0,09	0,22	0			
Озон (жербеті)	0,04	1,38	0,22	1,38	3	75		
Күкіртті сутегі	0,004		0,01	1,4	11	15		
Фенол	0,002	0,69	0,003	0,30	0			
Аммиак	0,01	0,22	0,01	0,06	0			

Формальдегид	0,002	0,21	0,020	0,40	0			
Бензол	0,0001	0,001	0,001	0,003	0			
Толуол	0,0002		0,001	0,002	0			
Этилбензол	0,0002	0,01	0,001	0,05	0			
Ортоксилол (C2H6)	0,0001		0,001	0,003	0			

Қорытынды:

Соңғы бес жыл ішінде ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді



Кестеден көріп отырғанымыздай, Атырау қаласының шілде айындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі, соңғы бес жылда 2019 жылдан бастап 2022 жылдар аралығында «көтеріңкі» деңгейде бағаланды. Ал 2023 жылы ауа сапасының ластану көрсеткіші «жоғары» деңгейге жетті.

Ең жоғары бір реттік ШЖШ артуының ең көп саны қалқыма бөлшектер (шаң) (30 жағдай), қалқыма бөлшектер РМ-2,5 (3 жағдай), көміртегі оксиді (7 жағдай), озон (75 жағдай), күкірттісутегі (15 жағдай) болып тіркелді.

Ауаның күкіртті сутегімен ластануының негізгі көзіне айналған қаланың сол жақ бөлігінде орналасқан, өндірістік төгінділерді жинақтаушы «Тухлая балка» тоғаны мен мұнай өңдеу және тасым алдау өндірістік нысандары өз әсерін тигізуде. Озон концентрациясының жоғарылауына ауа ағындары мен жоғары температура ықпал етеді.

Сонымен қатар, қалқыма бөлшектерінің концентрациясының жоғарылауына, аймақтағы жиі қайталанатын жел екпінінің себебінен, жердің бетінен шаң көтерілуіне ықпал етеді.

2.1 Метеорологиялық жағдайы

Атырау облысы жоғарғы қысым аймақтарында болды, айдың басында және ортасында фронтальды бөліктердің өтуімен тұрақсыз ауа-райы болып, өткінші жаңбыр жауды. Шаңды дауыл, найзағай байқалды, жел жиі айдың басында және ортасында екпіні 15-20 м/с қа дейін жетті. Облыстың солтүстігінде және шығысында 21-22 м/с қа дейін жетті.

2.2 Құлсары қаласы бойынша атмосфералық ауаның ластану жай күйі

Құлсары қаласы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 1 стационарлық станцияда жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы қала бойынша Атмосфералық ауа мониторингі 7 көрсеткіш бойынша жүргізіледі: 1) РМ-10 қалқыма бөлшектер; 2) күкірт диоксиді 3) көміртегі оксиді; 4) азот диоксиді; 5) азот оксиді; 6) озон; 7) аммиак.

3-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

3 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет №	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
7	әр 20 минут сайын үзіліссіз режимде	үзіліссіз режимде	Махамбет Өтемісов көшесі, 37А	қалқыма бөлшектер РМ-10, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, озон (жер үсті қабаты)

2023 жылғы шілде айының Құлсары қаласындағы атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Құлсары қаласының атмосфералық ауаның ластануы «жоғары», стандарттық индексі СИ=1,6 (төмен деңгей), ең жоғары қайталануы ЕЖҚ= 44% (жоғары деңгей) болып озон бойынша бағаланды.

Максималды-бірлік шоғырлары озон (жер үсті қабаты) бойынша – 1,6 ШЖШм.б.

Орташа-бірлік озон (жер үсті қабаты)-5,1 ШЖШо.т., басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Экстремалды жоғары және жоғары ластану (ЖЛ және ЭЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖК астам) және ЭЖЛ (50 ШЖК астам) тіркелген жоқ.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 4-кестеде көрсетілген.

4-кесте

Атмосфералық ауаның ластану сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр (Қо.т.)		Максималды-бірлік шоғыры (Қм.б.)		Е Ж Қ %	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШ м.б. асу еселігі		> ШЖ Ш	>5 ШЖ Ш	>10 ШЖ Ш
Құлсары қаласы								
РМ-10 қалқыма бөлшектері	0,00	0,00	0,13	0,25	0	0		
Күкірт диоксиді	0,01	0,14	0,01	0,02	0	0		
Көміртегі оксиді	0,14	0,05	1,91	0,38	0	0		
Диоксид азота	0,00	0,05	0,06	0,29	0	0		
Оксид азота	0,00	0,02	0,01	0,02	0	0		
Озон (жербеті)	0,15	5,1	0,26	1,6	44	959		
Күкірттісутегі	0,000		0,00	0,05	0	0		

Қорытынды:

Соңғы бес жыл ішінде ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:



Кестеден көріп отырғанымыздай, Құлсары қаласының шілде айындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі, соңғы бес жылда 2019 жылдан бастап 2022 жылдар аралығында «төмен» деңгейде бағаланды. Ал 2023 жылы ауа сапасының ластану көрсеткіші «жоғары» деңгейге жетті.

2.3 Мақат ауданы бойынша атмосфералық ауаның ластану жай күйі

Мақат ауданы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 1 стансада жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы аудан бойынша атмосфералық ауа мониторингі 4 көрсеткішке дейін анықталады 1) күкірт диоксиді; 2) азот диоксиді; 3) күкірттісутегі; 4) көміртегі оксиді.

5-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

5 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет №	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	әр 20 минут сайын үзіліссіз режимде	үзіліссіз режимде	Мақат ауылы, Мақат ауданының Мәдениет үйі, Алаш көшесі, 23	күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді.

2023 жылғы шілде айының Мақат ауданындағы атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Мақат ауданының атмосфералық ауаның ластану деңгейі **көтеріңкі**, стандарттық индекс СИ=4,8 (көтеріңкі деңгей); ең жоғары қайталануы ЕЖҚ=15% (көтеріңкі деңгей) болып күкірттісутегі бойынша бағаланды.

Максималды-бірлік шоғырлары күкірттісутегі бойынша– 4,8 ШЖШм.б.

Орташа-бірлік азот диоксиді бойынша – 2,6 ШЖШо.т. басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Экстремалды жоғары және жоғары ластану (ЖЛ және ЭЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖК астам) және ЭЖЛ (50 ШЖК астам) тіркелген жоқ.

Нақты мөндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары б-кестеде көрсетілген.

6-кесте

Атмосфералық ауаның ластану сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр (Қо.т.)		Максималды-бірлік шоғыры (Қм.б.)		ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШ м.б. асу еселігі	%	> ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Мақат ауданы								
Күкірт диоксиді	0,001	0,02	0,00	0,00	0			
Көміртегі оксиді	0,31	0,10	1,37	0,27	0			
Диоксид азота	0,10	2,6	0,16	0,82	0			
Күкірттісутегі	0,004		0,04	4,8	15	300		

2.4 Индер ауданы бойынша атмосфералық ауаның ластану жай күйі

Индер ауданы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 1 стансада жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы аудан бойынша атмосфералық ауа мониторингі 4 көрсеткішке дейін анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) азот диоксиді; 3) күкірттісутегі; 4) көміртегі оксиді.

7-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

7 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет №	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	әр 20 минут сайын үзіліссіз режимде	үзіліссіз режимде	Индербор ауданы, Индербор Мәдениет үйі, Н. Мендіғалиев көшесі 47	күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді.

2023 жылғы шілде айының Индербор ауданының атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Индер ауданының атмосфералық ауаның ластану деңгейі **көтеріңкі**, стандарттық индекс СИ=3,1(көтеріңкі деңгей); ең жоғары қайталануы ЕЖҚ=4% (көтеріңкі деңгей) болып азот диоксиді бойынша бағаланды.

Максималды-бірлік шоғырлары азот диоксиді бойынша–2,0ШЖШм.б., күкірттісутегі-3,13 ШЖШм.б., басқа ластанушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Орташа-бірлік күкірт диоксиді-3,40 ШЖШо.т., көміртегі оксиді-1,13 ШЖШо.т., азот диоксиді бойынша – 2,6 ШЖШо.т. басқа ластанушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 8-кестеде көрсетілген.

8-кесте

Атмосфералық ауаның ластану сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр (Қо.т.)		Максималды-бірлік шоғыры (Қм.б.)		ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м ³	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ м.б. асу еселігі	%	> ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Индер ауданы								
Күкірт диоксиді	0,170	3,40	0,41	0,82	0			
Көміртегі оксиді	3,40	1,13	4,44	0,89	0			
Диоксид азота	0,10	2,6	0,40	2,0	4	83		
Күкірттісутегі	0,001		0,025	3,13	0	8		

2.5 Жанбай кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану жай күйі

Жанбай селосы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 1 стансада жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы кент бойынша атмосфералық ауа мониторингі 4 көрсеткішке дейін анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) азот диоксиді; 3) күкірттісутегі; 4) көміртегі оксиді.

9-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

9 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет №	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	әр 20 минут сайын	үзіліссіз режимде	Жанбай кенті, Т.Нысанов көшесі 96 учаскесі	күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді.

2023 жылғы шілде айының Жанбай кенті атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Жанбай кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **жоғары**, стандарттық индекс СИ=6,2 (жоғары деңгей); ең жоғары қайталануы ЕЖҚ=24% (жоғары деңгей) болып күкірттісутегі бойынша бағаланды.

Максималды-бірлік шоғырлары көміртегі оксиді бойынша – 1,12 ШЖШм.б., азот диоксиді-2,05 ШЖШм.б., күкірттісутегі-6,2ШЖШм.б. басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Орташа-бірлік азот диоксиді-1,74 ШЖШо.т., басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 10-кестеде көрсетілген.

10-кесте

Атмосфералық ауаның ластану сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр (Қо.т.)		Максималды-бірлік шоғыры (Қм.б.)		ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШм.б. асу еселігі	%	> ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Жанбай кенті								
Күкірт диоксиді	0,01	0,2	0,30	0,6	0	0		
Көміртегі оксиді	0,58	0,19	5,60	1,12	0	1		
Диоксид азота	0,07	1,74	0,41	2,05	4	84		
Күкірттісутегі	0,006		0,05	6,2	24	485	5	

2.6 Ганюшкино кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану жай күйі.

Ганюшкино поселкесі аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 1 стансада жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы кент бойынша атмосфералық ауа мониторингі 4 көрсеткішке дейін анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) азот диоксиді; 3) күкірттісутегі; 4) көміртегі оксиді.

11-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

11 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет №	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	әр 20 минут сайын үзіліссіз режимде	үзіліссіз режимде	Құрманғазы (Ганюшкино) кенті Құрманғазы ауданының Мәдениет үйі, Абай көшесі, 50-үй	күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді.

2023 жылғы шілде айының Ганюшкино кенті атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Ганюшкино кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **көтеріңкі**, стандарттық индекс СИ=3,2 (көтеріңкі деңгей); ең жоғары қайталануы ЕЖҚ=14% (көтеріңкі деңгей) болып азот диоксиді бойынша бағаланды.

Максималды-бірлік шоғырлары азот диоксиді бойынша – 1,6 ШЖШм.б., күкірттісутегі-3,15 ШЖШм.б.

Орташа-бірлік азот диоксиді бойынша – 3,4 ШЖШо.т. басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 12-кестеде көрсетілген.

12-кесте

Атмосфералық ауаның ластану сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр (Қо.т.)	Максималды-бірлік шоғыры (Қм.б.)	ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны
-------	----------------------	----------------------------------	-----	-----------------------------

	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШм.б. асу еселігі	%	> ШЖ Ш	>5 ШЖ Ш	>10 ШЖ Ш
Ганюшкино кенті								
Күкірт диоксиді	0,003	0,06	0,28	0,56	0			
Көміртегі оксиді	0,01	0,00	1,09	0,22	0			
Диоксид азота	0,13	3,4	0,33	1,6	14	291		
Күкірттісутегі	0,001		0,025	3,15	1	30		

3. Атырау облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Атырау қаласы бойынша жер үсті суларының сапасын бақылау 6 су объектісінің (Жайық, Ембі, Қиғаш өзендері, Шаронова арнасы, Перетаска және Яик арналары) 21 тұстамасында жүргізілді.

Теңіз суы сапасына мониторинг жасау Каспий теңізінің 22 жағалаулық нүктеде жүргізіледі: теңіз кеме жүретін су арнасы (2), Жайық өзені қайраңы (5), Волга өзені қайраңы (5), Шалығи шығанағы аралдары станциялары (5), Жанбай кенті (5).

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының 43 физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: көзбен шолып бақылау, температура, қалқыма заттар, мөлдірлігі, түсі, сутегі көрсеткіші (рН), еріген оттегі, ОБТ5, ОХТ, құрғақ қалдық, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар.

Атырау облысы аумағындағы гидробиологиялық көрсеткіштер бойынша жер үсті және теңіз сулары сапасының жай-күйіне мониторинг 6 тұстамада 4 су объектісінде (Жайық, Ембі, Қиғаш өзендері және Шаронов ағысында) жүргізілді. Зерттелетін объектіге судың өткір уыттылығын анықтауға арналған 84 сынама талданды.

3.1 Атырау облысы аумағындағы жер үсті сулар гидрохимиялық көрсеткіштері бойынша сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Су объектілерінде судың сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі» (бұдан әрі - Бірыңғай жіктеме) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

3 кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасының класы		Параметрлері	өл. бір.	концентрациясы
	Шілде 2022 ж.	Шілде 2023ж.			
Жайық өз.	нормаланбайды (>5 класста)	4 класс	Магний	мг/дм ³	35,4
Перетаска гарм.	1 класс*	4 класс	Магний	мг/дм ³	34,8
Яик гарм.	3 класс	4 класс	Магний	мг/дм ³	35,4
Қиғаш өз.	нормаланбайды (>5 класста)	нормаланбайды (>5 класста)	Қалқыма заттар	мг/дм ³	142,0
Шаронова өз	4 класс	4 класс	Магний	мг/дм ³	31,6
Ембі өз.	5 класс**	4 класс	Магний	мг/дм ³	39,1

Кестеден көріп отырғанымыздай, 2022 жылдың шілдесімен салыстырғанда жер үсті суларының сапасы Жайық өзені 5 кластан жоғары 4 класқа, Ембі өзені 5 кластан 4 класқа өтті – жақсарды.

Перетаска тармағының жер үсті суларының сапасы 1 кластан 4 класқа, Яик тармағы 3 кластан 4 класқа өтті – нашарлады.

Шаронова тармағы мен Қиғаш өзенінің су сапасы айтарлықтай өзгерген жоқ.

Атырау облысы бойынша су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар магний мен қалқыма заттар болып табылады.

Жоғары ластану (ЖЛ) және экстремалды ластану (ЭЖЛ) жағдайлары

2023 жылдың шілде айында Атырау облысының аумағында ЖЛ және ЭЖЛ жағдайлары тіркелмеді.

Су объектілерінің сапасы жөніндегі ақпарат тұстамалар шегінде Гидрохимиялық көрсеткіштер бойынша 2-қосымшада көрсетілген

3.2 Атырау облысы аумағындағы жер үсті мен теңіз суларының гидробиологиялық (токсикологиялық) көрсеткіштері бойынша сапасының мониторинг нәтижелері.

Жайық өз. *Перифитон*. Перифитонның бұзылуында диатомдар басым болды. Диатомдар барлық қанаттарда кездеседі. Сапробтың орташа индексі-1,76. Орташа ластанған су.

Зообентос. Зообентос гастроподтармен қамтамасыз етілді. Вудивис бойынша биотикалық индекс-5 құрады. Су класы - үшінші.

Биотестілеу. Биотестілеу деректері бойынша Жайық өзені бойынша тест-параметр бақылау нүктелерінің жүйелі орналасуында ұсынылды: Дамба кенті - 0%, Атырау қаласы "Атырау су арнасы" КМК төгіндісінен 0,5 км төмен - 0%, Индер кенті "су бекеті тұстамасында" - 0%. Алынған мәліметтер зерттелетін судың сынақ объектісіне уытты әсерінің жоқтығын көрсетеді.

Шаронов тармағы. *Перифитон*. Перифитонның түрлік құрамы диатомдармен ұсынылған. Сапробтық индексі 1,75 құрады. Судың сапасы-орташа ластанған сулар.

Зообентос. Бентос бойынша биотикалық индекс-5 құрады. Судың сапасы орташа ластанған сулардың 3 класына сәйкес келді.

Биотестілеу. Сынақ объектісіне судың жіті уыттылығын анықтау процесінде ағындағы бақылауға (тест - параметр) қатысты өлген дафниялардың пайызы - 0%. Сынақ объектісіне уытты әсер анықталған жоқ.

Қиғаш өз. *Перифитон*. Перифитонның түрлік құрамы диатомдармен ұсынылған. Сапробтық индексі 2,07 құрады. Судың сапасы-орташа ластанған сулар.

Зообентос. Бентос бойынша биотикалық индекс-5 құрады. Судың сапасы орташа ластанған сулардың 3 класына сәйкес келді.

Биотестілеу. Қиғаш өзені бойынша биотестілеу барысында алынған деректер тест-объектіге уытты әсерінің жоқтығын көрсетті. Зерттелген суда тірі қалған дафниялардың саны 100% құрады. Тест параметрі-0%.

Ембі өзені. *Перифитон*. Перифитонның түрлік құрамы диатомдармен ұсынылған. Сапробтық индексі-1,85. Судың сапасы орташа ластанған сулардың 3 класына сәйкес келді.

Зообентос. Биотикалық индекс-5 болды. Ембі өзенінің зообентосын зерттеу нәтижелері бойынша су қоймасының түбі орташа ластанған деп бағаланды.

Биотестілеу. Сынақ объектісіне судың жіті уыттылығын анықтау процесінде 0% ағындағы бақылауға (тест-параметр) қатысты өлген дафниялардың пайызы. Сынақ объектісіне уытты әсер анықталған жоқ

Каспий теңізі. Перифитон. Ластану альгоценозы диатомды балдырларға бай болды. Сапробтық индекстер 1,34-ден 2,13-ке дейін өзгерді. Каспий теңізінің 22 нүктесі бойынша сапробтылықтың орташа индексі 1,80 орташа ластанған суды құрады және 3-класс шегінде қалды.

Зообентос. Бентос бойынша биотикалық индекс - 5 құрады. Судың сапасы 3 - класқа сәйкес келді-орташа ластанған сулар.

Перифитон мен бентос бойынша судың сапасы орташа ластанған сулардың үшінші класына жатады.

Биотестілеу (судың қатты уыттылығын анықтау) (Теңіз кеме жүзетін канал, Жайық өзенінің жағалауы, Волга өзенінің жағалауы, Жанбай кенті, Шалыги шығанағының аралы).

Теңіз суларының сапасы Каспий теңізінің токсикологиялық көрсеткіштері бойынша тірі организмдерге жіті уытты әсер еткен жоқ. Каспий теңізінің тұстамаларындағы тест-параметр 0% - ды құрады.

Су объектілерінің сапасы жөніндегі ақпарат тұстамалар шегінде токсикологиялық көрсеткіштер бойынша 4-қосымшада көрсетілген.

4. Атырау облысы бойынша 2023 жылғы жазғы кезеңіндегі топырақтың ауыр металдармен ластану жағдайы

Жазғы кезеңде Атырау қаласында топырақ сынамаларында мырыш мөлшері – 1,7 – 2,1 мг/кг, мыс - 0,22 - 0,35 мг/кг, хром - 0,06 - 0,11 мг/кг, қорғасын - 0,11 - 0,24 мг/кг, кадмий - 0,1 - 0,21 мг/кг шегінде болды.

Атырау мұнай өңдеу зауытынан 500 м және 2 км қашықтықта, Атырау – Орал автомагистралінің аудандарында № 19 мектеп, демалыс саябағы аумағында іріктелген топырақ сынамаларында мырыш мөлшері 0,074 - 0,091 ШЖК, мыстың құрамы - 0,074 - 0,117 ШЖК, хром - 0,010 - 0,018 ШЖК, қорғасын - 0,003 - 0,007 ШЖК, кадмий - 0,20 - 0,42 ШЖК шегінде болды.

Барлық анықталған ауыр металдар норманың шегінде болды.

Атырау облысы бойынша 2023 жылғы жазғы кезеңде топырақтың ауыр металдармен ластану жағдайы

Жазғы кезеңде топырақтың жай – күйін бақылау **Доссор, Мақат, Қосшағыл, с.Жанбай, Забурунье,** ауылдарында 5 бақылау нүктелері бойынша жүргізілді.

Топырақ сынамаларында мұнай өнімдерінің құрамы, кадмий, қорғасын, мыс, хром және мырыш анықталды.

Жазғы кезеңде Доссор, Мақат, Қосшағыл, Жанбай, Забурунье, кен орындарында әртүрлі нүктелерде іріктелген топырақ сынамаларында қорғасын мөлшері – 0,12 – 0,35 мг/кг, мырыш - 1,7 - 2,72 мг/кг, мыс - 0,31 - 1,46 мг/кг, хром - 0,1 - 0,3 мг/кг, кадмий - 0,09 - 0,34 мг/кг, мұнай өнімдерінің құрамы - 1,4 - 2,0 мг/кг.

Кен орындары мен олардың нүктелерінде анықталған қоспалардың шоғырлануы рұқсат етілген нормадан аспаған.

2023 жылдың жазғы кезеңінде Атырау облысы Жанбай ауылы бойынша топырақтың ауыр металдармен ластануының жай-күйі

Жазғы кезеңде Атырау облысы Жанбай ауылында топырақ сынамаларында мырыш мөлшері – 1,9 - 2,5 мг/кг, мыс – 0,26 - 0,31 мг/кг, хром - 0,09 - 0,11 мг/кг, қорғасын - 0,14 - 0,16 мг/кг, кадмий - 0,09 - 0,11 мг/кг шегінде болды.

Жанбай ауылы аумағының іріктеу нүктелерінде ауылдың батыс жағы, солтүстік жағы, орталықтағы Қазпошта жанындағы топырақ сынамаларында мырыштың мөлшері - 0,083 - 0,109 ШЖК, мыстың құрамы 0,087 - 0,103 ШЖК, хром - 0,015 - 0,018 ШЖК, қорғасын 0,004 - 0,005 ШЖК, кадмий - 0,18 - 0,22 ШЖК шегінде болды.

Барлық анықталған ауыр металдар норманың шегінде болды.

2023 жылдың жазғы кезеңінде Атырау облысы Забурунье ауылы бойынша топырақтың ауыр металдармен ластануының жай-күйі

Жазғы кезеңде Атырау облысы Забурунье ауылында топырақ сынамаларында мырыш мөлшері – 1,97 - 2,4 мг/кг, мыс - 0,29 - 0,37 мг/кг, хром - 0,07 - 0,1 мг/кг, қорғасын - 0,12 - 0,2 мг/кг, кадмий - 0,09 - 0,12 мг/кг шегінде болды.

Забурунье ауылы аумағының іріктеу нүктелерінде ауылдың батыс жағы, оңтүстік жағы, орталықтағы мектеп жанындағы топырақ сынамаларында мырыштың мөлшері - 0,074 - 0,104 ШЖК, мыстың құрамы - 0,096 - 0,123 ШЖК, хром - 0,012 - 0,017 ШЖК, қорғасын - 0,004 – 0,006 ШЖК, кадмий - 0,140 - 0,220 ШЖК шегінде болды.

Барлық анықталған ауыр металдар норманың шегінде болды.

2023 жылдың жазғы кезеңінде Атырау облысы Жамансор ауылы бойынша топырақтың ауыр металдармен ластануының жай-күйі

Жазғы кезеңде Атырау облысы Жамансор ауылында топырақ сынамаларында мырыш мөлшері - 1,9 - 2,2 мг/кг, мыс - 0,26 - 0,35 мг/кг, хром - 0,07 - 0,11 мг/кг, қорғасын - 0,17 - 0,25 мг/кг, кадмий - 0,1 - 0,19 мг/кг шегінде болды.

Жамансор ауылы аумағының іріктеу нүктелерінде ауылдың батыс жағы, шығыс жағы, орталықтағы мектеп жанындағы топырақ сынамаларында мырыштың мөлшері 0,083 - 0,096 ШЖК, мыстың құрамы 0,087 - 0,117 ШЖК, хром - 0,012 - 0,018 ШЖК, қорғасын - 0,005 - 0,008 ШЖК, кадмий - 0,20 - 0,38 ШЖК шегінде болды.

Барлық анықталған ауыр металдар норманың шегінде болды.

5. Атырау облысының аумағындағы атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 3 метеостанцияда (Атырау, Ганюшкино, Пешной) алынған жаңбыр суына сынама алумен (4.3-сурет) жүргізілді.

Жауын-шашын құрамында барлық анықталатын заттардың шоғырлары шекті рұқсат етілген шоғырлардан аспады.

Жауын-шашын сынамаларында 25,84% сульфаттар, 9,67% хлоридтер, 35,55% гидрокорбанаттар, 6,59% натрий иондары, 5,06% калий иондары, 2,43% магний иондары, 13,40% кальций иондары басым болды.

Ең үлкен жалпы минерализация Атырау МС – 468,3 мг/л, ең азы Ганюшкино МС 59,80 мг/л белгіленді.

Атмосфералық жауын-шашынның меншікті электр өткізгіштігі 88,60 (Ганюшкино МС) бастап 722,0 мкСм/см (Атырау МС) шегінде болды.

Жауын-шашынның қышқылдығы әлсіз сілтілі орта сипатына ие, 6,84-ден (Ганюшкино МС) 8,02-ге (Атырау МС) дейін.

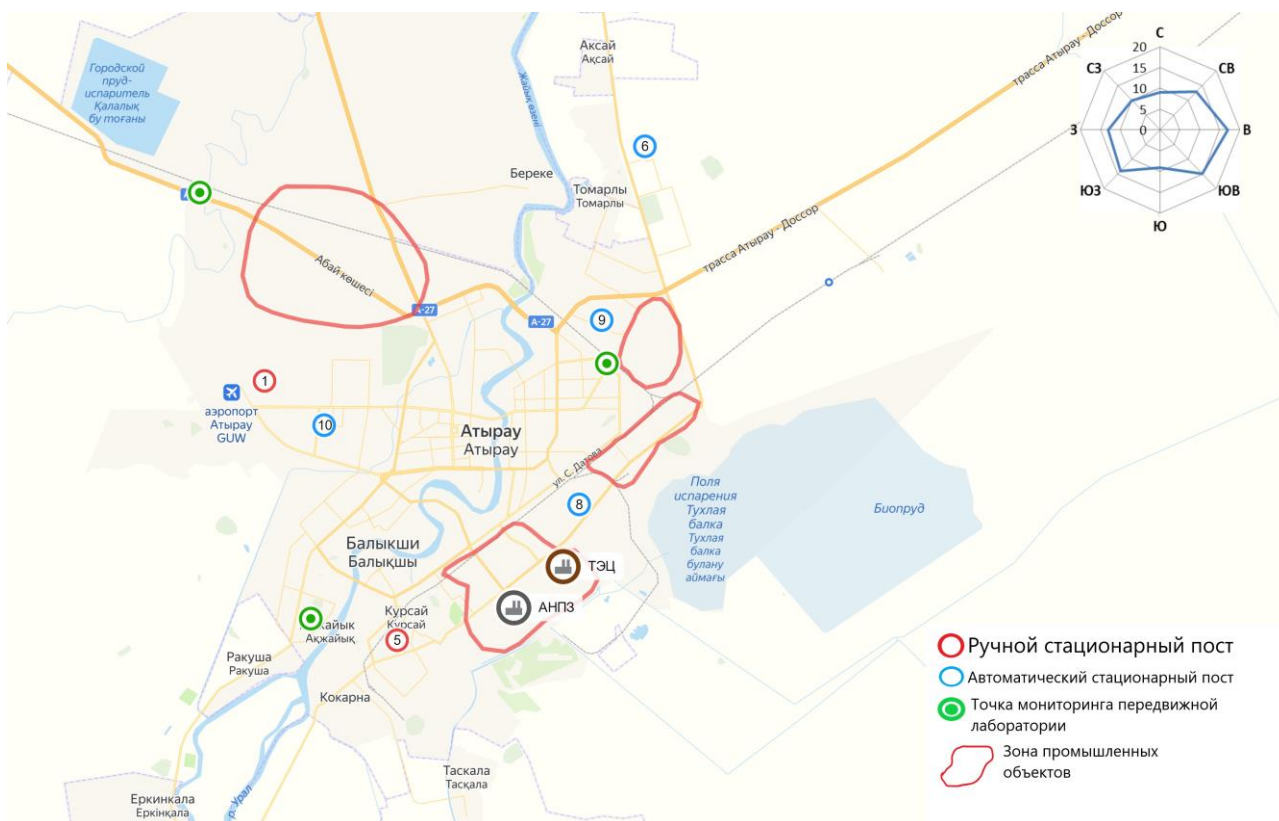
6. Радиациялық жағдай

Атмосфералық ауаның ластануының гамма сәулелену деңгейіне күнсайын жергілікті 3 метеорологиялық стансада (Атырау, Пешной, Құлсары) және Құлсары қаласының 1 автоматты (*№7 ЛББ*) бекетінде жүргізіледі.

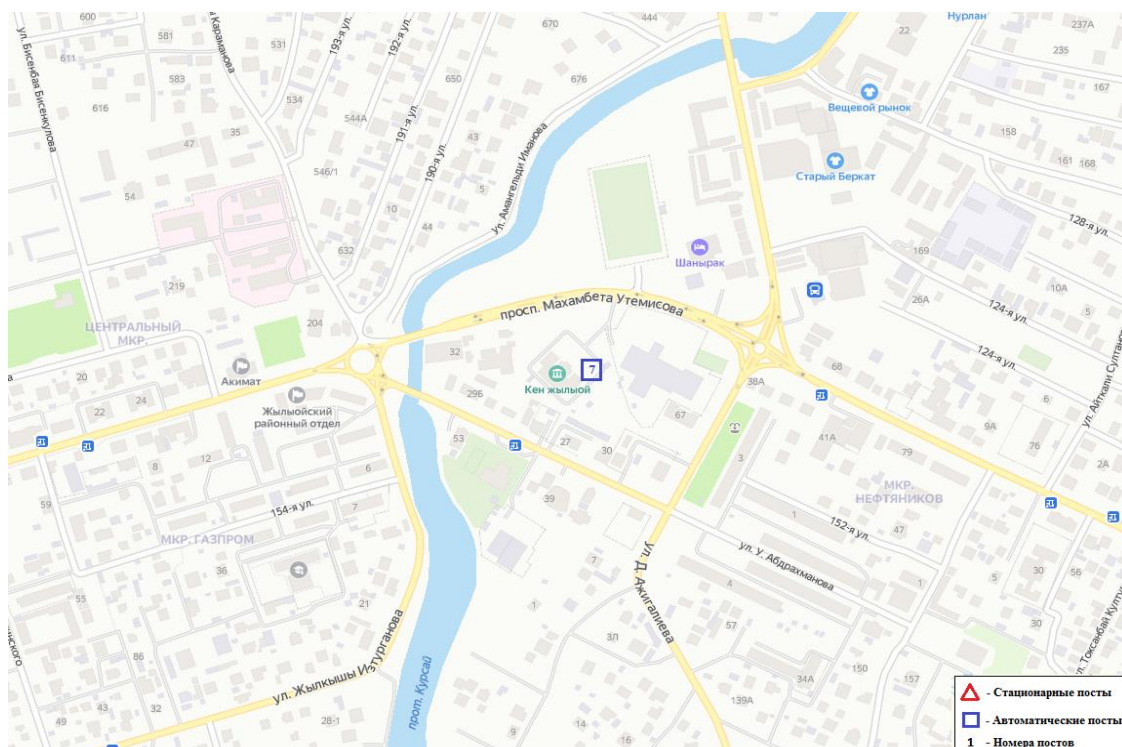
Атырау және Құлсары қалалары бойынша атмосфералық ауа қабатының жерге жақын қабатына орташа радиациялық гамма-фонның мәні 0,08-0,14 мкЗв/сағ (норматив - 5 мкЗв/сағ дейін). Облыс бойынша радиациялық гамма- фонның орташа мәні 0,11 мкЗв/сағ., яғни шекті жол берілетін деңгейінен аспады.

Атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау Атырау облысында метеорологиялық станцияда (Атырау) ауа сынамасын горизонтальді планшеттер алу жолымен жүзеге асырылды. Стансада бес тәуліктік сынама жүргізілді. Атырау қаласында атмосфераның жерге жақын қабатында орта тәуліктік радиоактивтердің түсу тығыздығы 1,7-2,0 Бк/м² шегінде болды. Облыс бойынша радиоактивті түсулердің орташа тығыздығы 1,8 Бк/м², бұл шекті жол берілетін деңгейінен аспады.

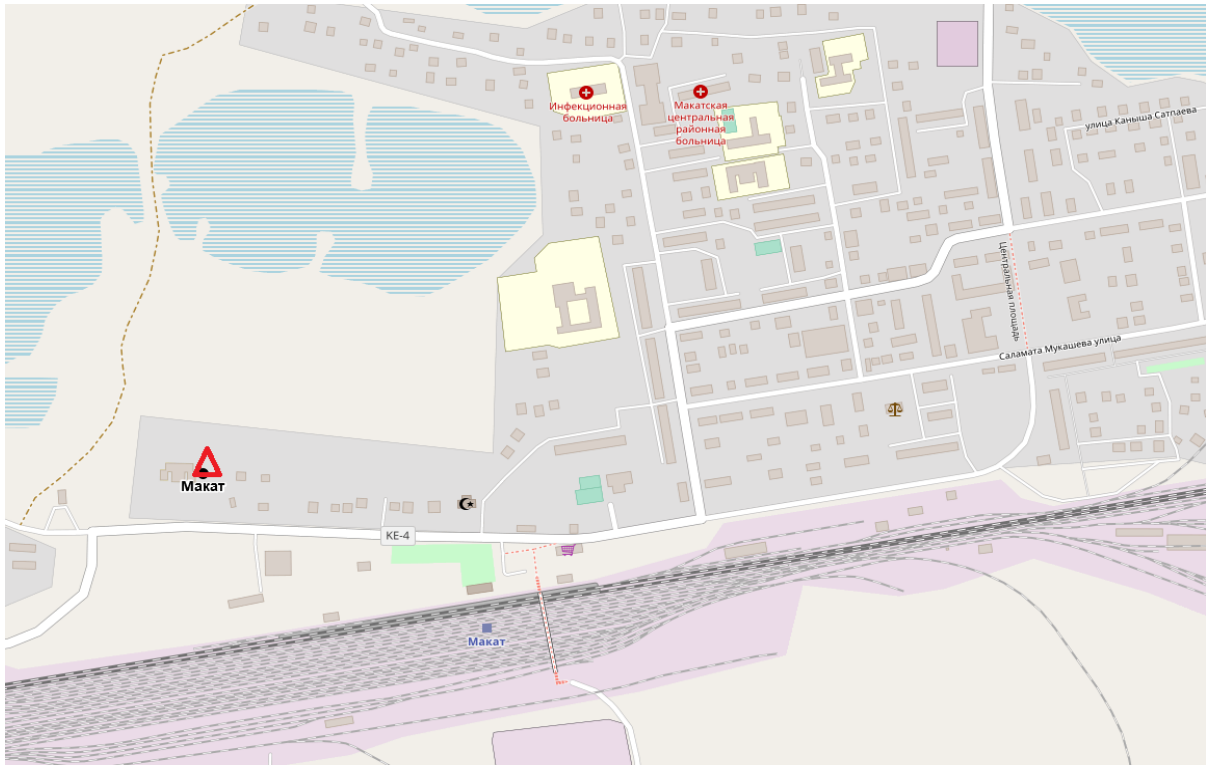
Қосымша 1



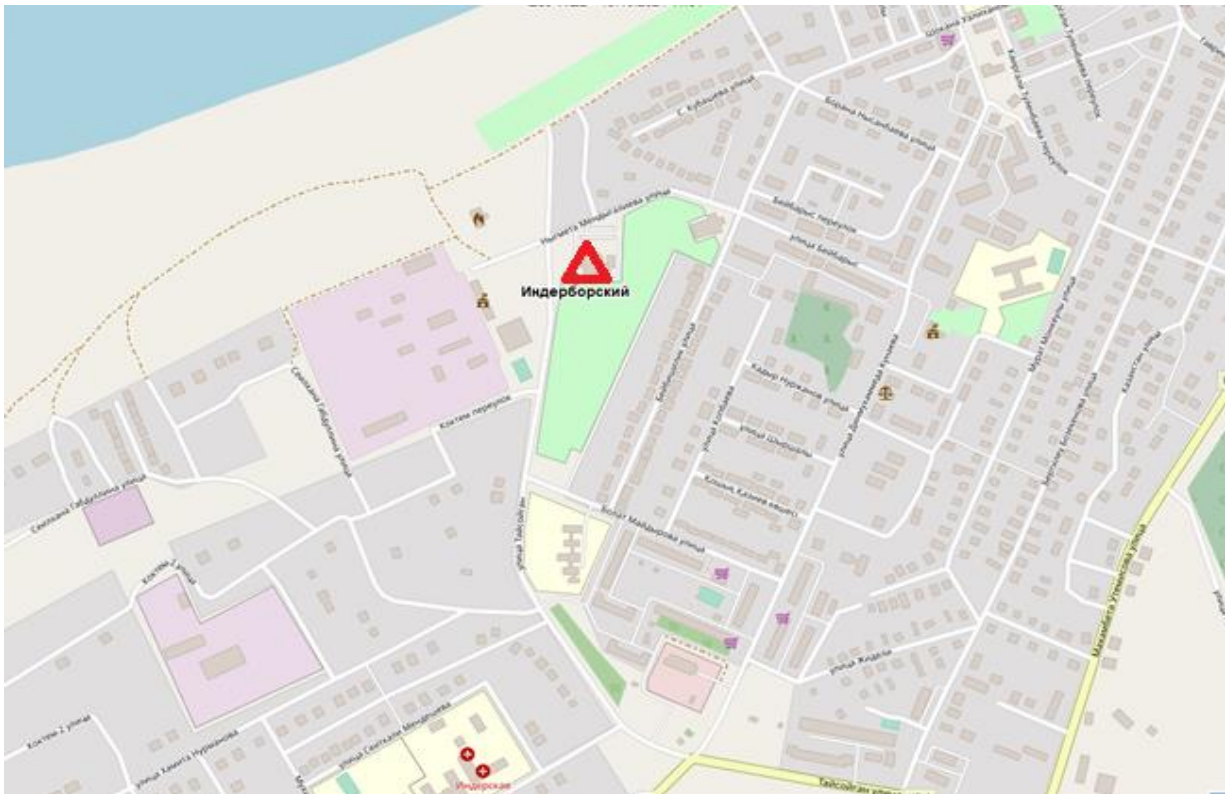
Атырау қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық және жылжымалы желісінің орналасу сызбасы



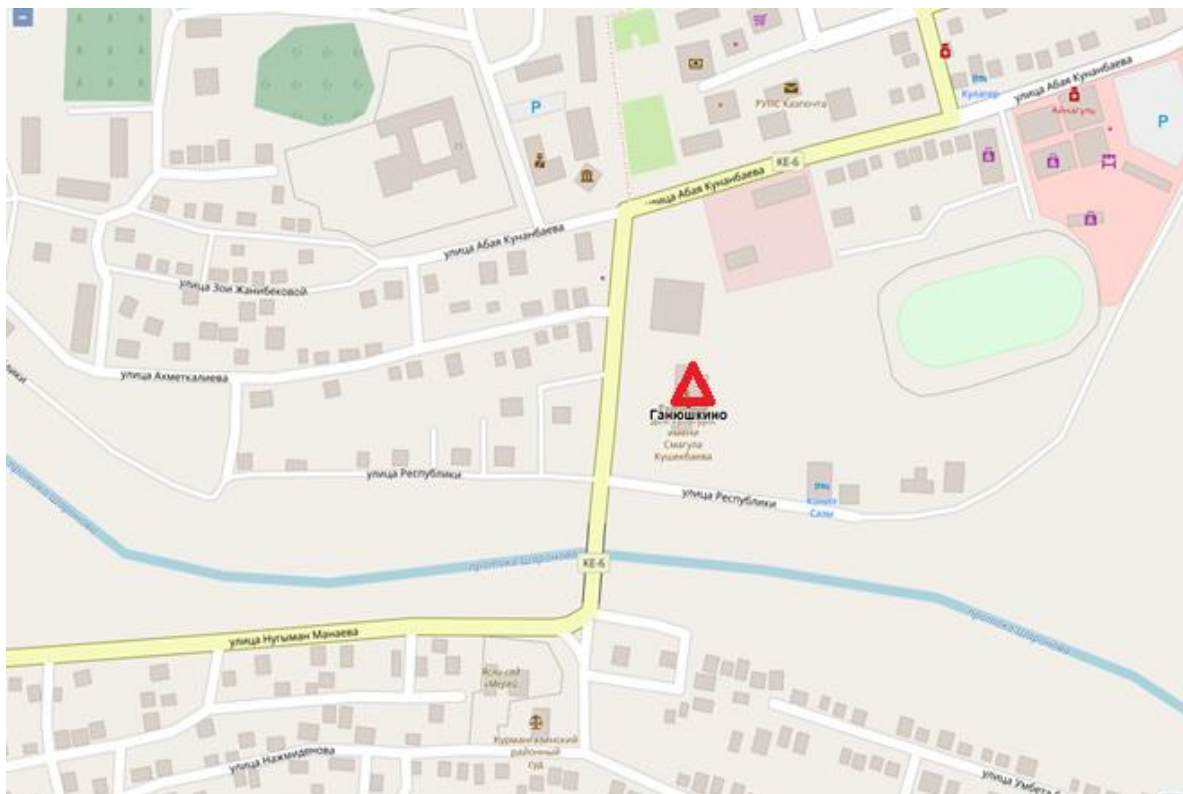
Құлсары қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы



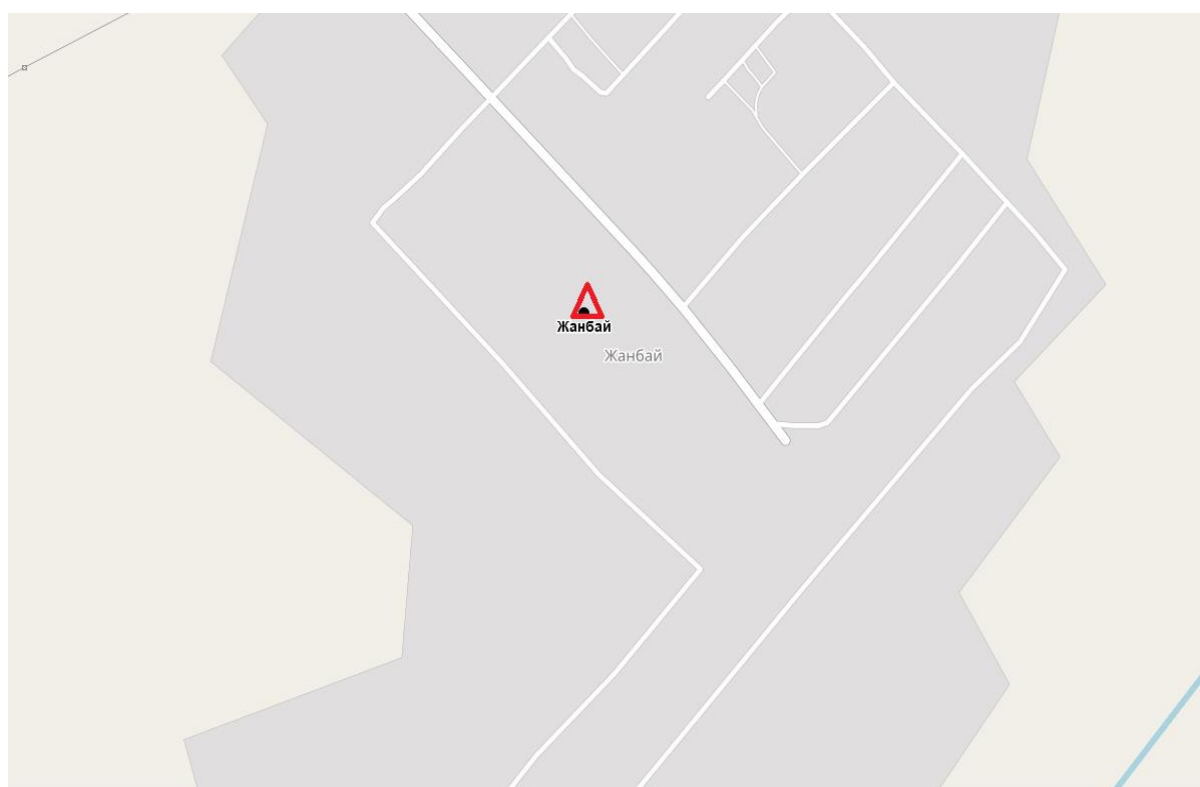
Мақат ауданы атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы



Индер ауданы атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы



Ганюшкино поселкесі атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы



Жанбай селосы атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы



Атырау облысының аумағындағы радиациялық гамма-фон мен радиоактивті түсулердің тығыздығын бақылау метеостансаларының орналасу сызбасы.



Атырау облысы аумағындағы атмосфералық жауын-шашын мен қар жамылғысын бақылау метеостансаларының орналасу сызбасы.

Қазақстан Республикасы қоршаған ортасының жоғары (ЖЛ) және экстремалды жоғары ластануы (ЭЖЛ) туралы 2023 жыл шілде айы бойынша

Атырау қаласындағы 89 ЖЛ (NCOS компаниясы ақпараты бойынша)

Жоғары ластану - Атырау қаласы

Қоспа	Күні, Айы, Жылы	Уақыт ы	Бекет нөмірі	Шоғыр		Жел		Темпе ратура, °С	Атмос фералық қысым	ЭРБК себебі
				мг/м ³	ШЖШ- дан асу еселігі	Бағыт, град	Жылда мдық, м/с			
Күкірт сутегі	05.07. 2023	03:40	№ 103 Шағала (Смағұлов к-сі, Шағала комплексі)	0.0909	11.3	255.90 Б	0.84	-	-	
	08.07. 2023	06:00	№ 102 Самал (Мақат ауданы, Вахта түріндегі Самал кенті)	0.2036	25.4	115 Ш	3.43	-	-	
		06:20		0.1564	19.5	115 Ш	2.99	-	-	
		06:40		0.1502	18.7	115 Ш	2.50	-	-	
		07:00		0.1946	24.3	116 Ш	2.70	-	-	
		07:20		0.1612	20.1	113 Ш	2.58	-	-	
		07:40		0.0869	10.8	118 Ш	3.27	-	-	
		06:00		№ 112 Әкімат (Сәтпаев к- сі, орталық көпір)	0.1011	12.6	125 Ш,ОШ	0.82	-	-
	06:20	0.1225	15.3		126 Ш,ОШ	0.80	-	-		
	06:40	0.1471	18.3		127 Ш,ОШ	0.64	-	-		
	07:00	0.1613	20.1		132 Ш,ОШ	0.59	-	-		
	07:20	0.1508	18.8		137 ОШ	0.54	-	-		
	07:40	0.2094	26.1		136 ОШ	0.74	-	-		
	08:00	0.1501	18.7		130	0.72	-	-		

						Ш,ОШ				
		06:00	№ 117 Қарабатан (Қарабатан теміржол стансасы)	0.1237	15.4	121 Ш	3.12	26.62	-	
		06:20		0.1415	17.6	131 Ш,ОШ	2.43	26.34	-	
		06:20	№ 103 Шағала (Смағұлов к-сі, Шағала комплексі)	0.0914	11.4	109 Ш	0.80	-	-	
		06:40		0.0905	11.3	107 Ш	0.75	-	-	
		07:00		0.1156	14.4	102 Ш	0.63	-	-	
		07:40		0.1215	15.1	100 Ш	0.58	-	-	
		08:00		0.1108	13.8	107 Ш	0.55	-	-	
		08:20		0.0978	12.2	105 Ш	1.02	-	-	
		06:40	№ 109 Восток (Махамбет к-сі, Құрманғазы алаңы)	0.0885	11.0	84 Ш,СШ	1.09	-	1010.20	
		07:00		0.0941	11.7	99 Ш	0.80	-	1010.19	
		07:20		0.1415	17.6	90 Ш,СШ	0.92	-	1010.30	
		07:40		0.1136	14.2	76 Ш,СШ	1.69	-	1010.11	
		07:20	№ 111 Тұрғын қалашық (Заполярная к-сі, Мұнайшылар үйі)	0.0806	10.0	71 Ш,СШ	0.42	-	1009.46	
		07:40		0.1122	14.0	102 Ш	0.34	-	1009.61	
		08:00		0.0805	10.0	85 Ш,СШ	0.41	-	1009.42	
	09.07.20 23	02:40	№ 102 Самал (Мақат ауданы, Вахта түріндегі Самал кенті)	0.1001	12.5	120 Ш	3.36	-	1007.29	
		02:40	№ 109 Восток (Махамбет к-сі, Құрманғазы алаңы)	0.0965	12.0	167 О	0.37	-	1006.61	
		03:00		0.1105	13.8	84	1.16	-	1006.50	

					III, CIII				
		03:20	0.0954	11.9	112 III	0.46	-	1006.30	
		03:40	0.0859	10.7	88 III, OIII	1.09	-	1006.25	
		02:40	0.0819	10.2	134 III, OIII	0.53	-	1009.30	
		03:00	0.1244	15.5	127 III, OIII	0.66	-	1009.38	
		03:20	0.1382	17.2	134 III, OIII	0.42	-	1009.38	
		03:40	0.1460	18.2	134 III, OIII	0.51	-	1009.29	
		04:00	0.1139	14.2	128 III, OIII	0.91	-	1009.20	
		04:20	0.0845	10.5	134 III, OIII	0.63	-	1009.21	
		04:40	0.0986	12.3	129 III, OIII	0.67	-	1009.25	
		05:00	0.0868	10.8	135 OIII	0.63	-	1009.28	
		05:20	0.0930	11.6	133 III, OIII	0.56	-	1009.36	
		05:40	0.0886	11.0	131 III, OIII	0.47	-	1009.40	
		06:00	0.0808	10.1	126 III, OIII	0.62	-	1009.43	
		03:40	0.1011	12.6	107 III	0.66	-	1007.36	
		04:00	0.0944	11.8	106 III	1.16	-	1007.47	
		04:20	0.1079	13.4	106 III	0.85	-	1007.59	
		04:40	0.1332	16.6	106 III	0.90	-	1007.59	
		05:00	0.1140	14.2	104 III	1.05	-	1007.67	

		05:20	№ 114 Загородная (Атырау-Орал тас жолы)	0.1251	15.6	106 III	1.07	-	1007.66	
		05:40		0.0814	10.1	99 III	1.22	-	1007.70	
		05:00		0.1037	12.9	113 III	1.80	-	1005.16	
		05:20		0.0994	12.4	122 III	1.96	-	1005.27	
		05:40		0.1123	14.0	122 III	1.68	-	1005.45	
		06:00		0.1387	17.3	129 III,ОIII	1.87	-	1005.53	
		06:20		0.0962	12.0	132 III,ОIII	1.72	-	1005.62	
		06:00		0.1313	16.4	107 III	1.63	-	1007.78	
		06:20		0.2961	37.0	107 III	1.37	-	1007.97	
		06:40		0.2519	31.4	103 III	1.45	-	1007.95	
		07:00		0.2290	28.6	121 III	1.39	-	1008.09	
		07:20		0.1921	24.0	122 III	1.28	-	1008.00	
	07:40	0.1536	19.2	109 III	1.28	-	1007.99			
	10.07.20 23	№ 110 Привокзальный (Еркінов көшесі)	03:00	0.0823	10.2	118 III	1.43	-	1003.32	
			03:20	0.1124	14.0	111 III	1.82	-	1003.31	
			03:40	0.0877	10.9	124 III	1.95	-	1003.30	
			05:20	0.0879	10.9	123 III	2.15	-	1003.13	
			05:40	0.0873	10.9	112 III	2.62	-	1002.99	
08:00			0.0948	11.8	107	1.85	-	1002.88		

		08:20		0.1170	14.6	106 Ш	1.79	-	1002.96
		07:20	№ 114 Загородная (Атырау-Орал тас жолы)	0.0826	10.3	112 Ш	2.58	-	999.94
		07:40		0.0883	11.0	122 Ш	3.13	-	999.95
	11.07. 2023	03:20	№ 110 Привокзальный (Еркінов көшесі)	0.1256	15.7	119 Ш	1.32	-	997.53
		03:40		0.1349	16.8	125 Ш,ОШ	0.86	-	997.62
	24.07. 2023	08:00	№ 110 Привокзальный (Еркінов көшесі)	0.10306	12.88	109 Ш	1.19	-	1010.62
		08:20		0.09610	12.01	99 Ш	0.80	-	1010.55
	26.07. 2023	04:00	№ 103 Шағала (Смағұлов к-сі, Шағала комплексі)	0.13214	16.5	238 БОБ	0.47	-	1011.04
		04:20		0.09468	11.8	255 Б	0.37	-	1011.09
		04:20	№ 110 Привокзальный (Еркінов көшесі)	0.08561	10.7	252 БОБ	0.76	-	1012.28
	29.07. 2023	06:40	№ 102 Самал (Мақат ауданы, Вахта түріндегі Самал кенті)	0.15275	19.09	109.05 Ш	3.42	-	1005.36
		07:40		0.08054	10.06	119.28 Ш	3.26	-	1005.44
04:00		№ 108 ТКА (Телекоммуникациялық мұнара аумағы)	0.08345	10.43	0.00	0.00	-	1010.22	
05:20		№ 109 Восток (Махамбет к-сі, Құрманғазы алаңы)	0.08630	10.78	173.52 О	0.42	-	1004.41	
05:40			0.10288	12.86	181.20 О	0.39	-	1004.23	
06:00			0.12284	15.35	147.62 ОШ	0.56	-	1004.19	
06:20			0.12083	15.10	135.42 ОШ	0.52	-	1004.15	

		06:40		0.09322	11.65	132.95 ШОШ	0.79	-	1004.37	
		08:00	№ 110 Привокзальный (Еркінов көшесі)	0.12115	15.14	110.69 Ш	1.44	-	1006.10	
		08:20		0.08463	10.57	106.66 Ш	1.45	-	1005.94	

Атырау облысы жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Жайық өз.	судың температурасы 28,4-28,9°C шегінде, сутегі көрсеткіші 7,75-7,92, суда еріген оттегі – 6,8-7,2 мг/дм ³ , ОБТ5 – 2,0-2,7 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 10,6-12,9 см	
Индер кенті	4 класс	магний – 38,1 мг/дм ³ . Магнийдің нақты концентрациясы фондық кластан асады
ҚазТрансОйл "АҚ"Индер" ЖЗҚ Жайық өзенінен 0,5 км жоғары	4 класс	магний – 34 мг/дм ³
ҚазТрансОйл "АҚ"Индер" ЖЗҚ Жайық өзенінен 0,5 км төмен	4 класс	магний – 34,0 мг/дм ³
Береке ауылы Жайық өзенінен 0,5 км жоғары	4 класс	магний – 36,4 мг/дм ³
Береке ауылы, Жайық өзенінен 0,5 км төмен	4 класс	магний – 34,0 мг/дм ³
Атырау қаласынан 1 км жоғары	4 класс	магний – 38,8 мг/дм ³
Атырау қ., "Атырау су арнасы" КМК ағысынан 0,5 км жоғары»	4 класс	магний – 34,7 мг/дм ³
Атырау қ., "Атырау су арнасы" КМК ағысынан 0,5 км төмен»	4 класс	магний – 31,6 мг/дм ³
Атырау қаласынан 1 км төмен	4 класс	магний – 31,1 мг/дм ³
"Орал-Атырау бекіре зауыты" РМҚК тасталуынан 3 км төмен Курилкино	4 класс	магний – 36,7 мг/дм ³
«Орал-Атырау бекіре зауыты» РМҚК тасталуынан 0,5 км жоғары Курилкино	4 класс	магний – 37,7 мг/дм ³
Дамба кенті	4 класс	магний – 37,7 мг/дм ³ . Магнийдің нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Перетаска тармағы	судың температурасы 28,5-29,2°C, сутегі көрсеткіші 7,86-7,89, суда ерітілген оттегі – 7,1-7,2 мг/дм ³ , ОБТ5 – 2,0-2,9 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 10,7-10,9 см	
Ағыстың тармақталуынан 0,5 км төмен Перетаска	3 класс	магний – 29,2 мг/дм ³
Атырау қ., "Атырау ЖЭО" АҚ тасталуынан 2 км жоғары»	4 класс	магний – 38,9 мг/дм ³
Атырау қ., "Атырау ЖЭО" АҚ тасталуынан 2 км төмен»	4 класс	магний – 36,5 мг/дм ³
Яик тармағы	судың температурасы 28,4-28,6°C шегінде, сутегі көрсеткіші 7,83-7,85, суда еріген оттегі – 6,9-7,0 мг/дм ³ , ОБТ5 – 2,1-2,6 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 10,8-10,9 см	
Ракуша с. Яик ағысының тармақталуынан 0,5 км төмен	4 класс	магний – 35,2 мг/дм ³
Еркінқала ауылы, "Атырау бекіре балық өсіру зауыты" РМҚК тасталуынан 0,5 км жоғары»	4 класс	магний – 37,9 мг/дм ³
Еркінқала ауылы, "Атырау бекіре балық өсіру зауыты" РМҚК тасталуынан 0,5 км төмен»	4 класс	магний – 33,0 мг/дм ³

Шаронова тармағы	судың температурасы 27,9°C шегінде, сутегі көрсеткіші 7,85, суда еріген оттегі – 7,2 мг/дм ³ , ОБТ5 – 2,3 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 14,2 см	
аул.Ганюшкино, су бекетінің тұсы	4 класс	магний – 31,6 мг/дм ³ . Магнийдің нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Қиғаш өзені	судың температурасы 28,1 °С шегінде, сутегі көрсеткіші 7,8, суда еріген оттегі – 7,3 мг/дм ³ , ОБТ5 – 2,7 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 14,2 см, түстілігі – 17,8 градус	
аул.Котяевка, су бекетінің тұсы	нормаланбайды (>5 класс)	қалқыма заттар – 142,0 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Ембі өзені	судың температурасы 28,8°C деңгейінде белгіленген, сутегі көрсеткіші 7,89 суда еріген оттегі – 7,3 мг/дм ³ , ОБТ5 – 2,1 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 14,2 см	
аул.Аққызтоғай, су бекетінің тұсы	4 класс	магний – 39,1 мг/дм ³ . Магнийдің нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Солтүстік Каспий	судың температурасы 24,5-28,9 °С шегінде, теңіз суы сутегі көрсеткіші – 7,75-7,91 суда еріген оттегі – 6,7-7,1 мг/дм ³ , ОБТ5 – 2,1-2,9 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 10,9-16,5 см, ОХТ – 22,5-28,5 мг/дм ³ , қалқыма заттар – 70-111 мг/дм ³ , минерализация – 2491-3021 мг/дм ³ .	

Қосымша 3

Атырау облысының аумағындағы Каспий теңізінің теңіз сулары сапасының нәтижелері

	Ингредиентердің атауы	Өлшем бірлігі	Шілде, 2023 ж
			Солтүстік Каспий
1	Көзбен шолу		
2	Температура	°С	26,7
3	Сутегі көрсеткіші		7,8
4	Еріген оттегі	мг/дм ³	6,9
5	Мөлдірлігі	см	13,5
6	Қалқыма заттар	мг/дм ³	89,2
7	ОБТ5	мг/дм ³	2,5
8	ОХТ	мг/дм ³	24,6
9	Гидрокарбонаттар	мг/дм ³	140,5
10	Кермектігі	мг/дм ³	14,9
11	Минерализация	мг/дм ³	2751
12	Натрий	мг/дм ³	43,0
13	Калий	мг/дм ³	36,3
14	Құрғақ қалдық	мг/дм ³	2781
15	Кальций	мг/дм ³	144,4
16	Магний	мг/дм ³	94,3
17	Сульфаттар	мг/дм ³	1076
18	Хлоридтер	мг/дм ³	1216,1
19	Фосфаттар	мг/дм ³	0,088
20	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,008
21	Нитритті азот	мг/дм ³	0,022

22	Нитратты азот	мг/дм3	0,026
23	Жалпы темір	мг/дм3	0,067
24	Тұзды аммоний	мг/дм3	0,22
25	Қорғасын	мг/дм3	0,003
26	Мыс	мг/дм3	0,0
27	Мырыш	мг/дм3	0,002
28	Жалпы хром	мг/дм3	0,002
29	Хром (6+)	мг/дм3	0,002
30	АББЗ /СББЗ	мг/дм3	0,02
31	Фенолдар	мг/дм3	0,001
32	Мұнай өнімдері	мг/дм3	0,02
33	Бор	мг/дм3	0,3
34	альфа -ГХЦГ	мкг/дм3	0,0
35	гамма-ГХЦГ	мкг/дм3	0,0
36	4,4-ДДЕ	мкг/дм3	0,0
37	4,4-ДДТ	мкг/дм3	0,0

Қосымша 4

Атырау облысының жер үсті мен теңіз суларының сапасының гидробиологиялық көрсеткіштері (уыттылық) жөнінде ақпарат

№	Су объектісі	Бақылау нүктесі	Бағдарлау нүктесі	Сапроб индексі		Су сапасы	Биотестілеу	
				Пери фитон	бентос		Сынақ параметрі, %	Суды бағалау
1	Жайық өзені	Дамба кенті		1,84	5	3	0%	Уытты әсер жоқ.
2		Индер ауданы	су бекетінің жармасында	1,60	5	3	0%	
3		Атырау қаласы	«Атырау Су арнасы» КМК тастандыдан 0,5 км төмен	1,86	5	3	0%	
4	Шаронов арнасы	Ганюшкино селосы	су бекетінің жармасында	1,75	5	3	0%	
5	Кигаш өзені	Котяевка селосы	су бекетінің жармасында	2,07	5	3	0%	
6	Ембі өзені	Аккызтоғай селосы	Гидропост	1,85	5	3	0%	
7	Каспий теңізі	Теңіз кеме қатынасы арнасы	1 ст. кеме қатынасы каналынан 1 км төмен 46°55'11.85"C 51°40'22.69"B	1,92	5	3	0%	Уытты әсер жоқ
8		Теңіз кеме қатынасы арнасы	2 ст. кеме қатынасы каналынан 6 км төмен 46°50'49.59"C 51°33'38.63"B	2,11	5	3	0%	

9		Жайык өзені	46°48'6.71"C 51°29'38.55"B	1,68	5	3	0%
10			46°52'34.05"C 51°27'39.87"B	1,45	5	3	0%
11			46°56'8.07"C 51°23'30.54"B	2,12	5	3	0%
12			46°54'20.02"C 51°17'18.97"B	2,01	5	3	0%
13			46°53'5.79"C 51°8'23.56"B	1,72	5	3	0%
14		Волга өзені	46°22'24.57"C 49°12'47.38"B	1,68	5	3	0%
15			46°15'52.46"C 49°21'16.40"B	1,5	5	3	0%
16			46°13'7.94"C 49°26'54.14"B	1,76	5	3	0%
17			46°10'30.78"C 49°33'14.54"B	1,94	5	3	0%
18			46°11'30.98"C 49°36'2.32"B	1,95	5	3	0%
19		Жанбай кенті	46°55'46.69"C 50°47'7.10"B	1,49	5	3	0%
20			46°55'24.34"C 50°46'49.64"B	2,13	5	3	0%
21			46°55'2.11"C 50°46'43.50"B	1,68	5	3	0%
22			46°54'32.22"C 50°46'36.09"B	1,78	5	3	0%
23			46°53'58.51"C 50° 46'14.87"B	1,34	5	3	0%
24		Шалыги шығанағы аралдары	46°48'25.94"C 51°34'54.08"B	1,76	5	3	0%
25			46°49'26.90"C 51°37'4.85"B	1,85	5	3	0%
26			46°48'52.15"C 51°39'41.97"B	2,14	5	3	0%
27			46°47'1.30"C 51°42'11.94"B	1,6	5	3	0%
28			46°44'2.87"C 51°43'0,92"B	1,98	5	3	0%

Анықтамалық бөлім

Елді –мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары
(ШЖШ)

Наименование примесей	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік класы
	Максималды бір ретгі (ШЖШ _{м.б.})	Орта-тәуліктік (ШЖШ _{о.т.})	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Берилий	0,09	0,00001	1
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,16	0,035	
Хлорлы сутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшән	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртсутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер» (2022 жылғы 2 тамыз №ҚР ДСМ-70 СанЕН)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градациялар	Атмосфералық ауаның ластануы	көрсеткіштер	Айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

Мемлекеттік органдарды тұрғындар қоғамдастырған ақпараттандыру үшін қалалардың атмосфера ластануының жай-күйі жөніндегі құжат 52.04.667-2005 БҚ. Әзірлеуге, салуға баяндауға және мазмұндауға қойылатын жалпы талаптар.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МОНИТОРИНГ ДЕПАРТАМЕНТІ
РМК «КАЗГИДРОМЕТ» АТЫРАУ ҚАЛАСЫ БОЙЫНША ФИЛИАЛЫ
МЕКЕН-ЖАЙ:
АТЫРАУ ҚАЛАСЫ
ТАЛҒАТ БИГЕЛЬДИНОВА 10А
ТЕЛ. 8-(7122)-52-20-96

E MAIL: INFO_ATR@METEO.KZ